

**UCHWAŁA NR LXVII/685/24
RADY MIEJSKIEJ W KAMIENSKU**

z dnia 19 marca 2024 r.

**w sprawie: przyjęcia „Gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej
i ochrony osób doznających przemocy domowej
w Gminie Kamięnsk na lata 2024-2028”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. w Dz. U. z 2023 r., poz. 40 ze zm.) oraz art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. w Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.) i art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. w Dz. U. z 2021 r., poz. 1249, ze zm.), ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r., poz. 535) uchwała się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminny program przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej w Gminie Kamięnsk na lata 2024-2028”, którego treść stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc Uchwała NR XXVIII/297/21 Rady Miejskiej w Kamięnsku z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021 -2024

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Kamięnska.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Kamięnsku

Jarosław Kozik

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Kamieńsk na lata 2024-2028

1. WPROWADZENIE

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym jego osobowość, poglądy, system wartości. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. Kiedy następuje dezorganizacja, rodzina nie jest w stanie realizować swoich podstawowych funkcji i zadań, role w rodzinie ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz z oczekiwaniami społecznymi.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem, które choć odwieczne, dopiero od kilkunastu lat istnieje w świadomości społecznej w naszym kraju i jest przedmiotem świadomych, skoordynowanych działań mających na celu jej zapobieganiu.

Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie, bez wątpienia należy zakwalifikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. W szczególności naraża ona osoby bliskie na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, narusza ich godność osobistą, nietykalność cielesną, wolność i swobodę, w tym również osobiste normy związane z życiem seksualnym.

Przemoc domowa nie jest czynem jednorazowym, często ma długą, nawet kilkunastoletnią historię i zwykle powtarza się. Agresja ze strony osób najbliższych, jeżeli nie mieści się w wyobrażeniu człowieka o tym, co normalne i słuszne, może być wstydliwą ukrywaną tajemnicą.

Prawie 70% przypadków przemocy zachodzi w rodzinach, gdzie istnieje problem alkoholowy. Przemoc domowa jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym oraz poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczonej w dzieciństwie. U osób poddanych długotrwałej przemocy występują poważne problemy fizyczne i emocjonalne.

Do najczęstszych objawów będących skutkami przemocy należą: poważne obrażenia ciała, wzrost częstości chorób somatycznych, związanych ze stresem (bóle głowy, żołądka, w krzyżu lub w stawach, oraz wiele innych dolegliwości) przygnębienie, smutek, obojętność, popadanie w depresję, niepokój, niekontrolowane wybuchy płaczu, śmiechu czy agresji, zmienność nastrojów, decyzji, niepewność, stany lękowe, w tym lęk przed bliskością, nieufność, poczucie zagrożenia, niska samoocena, kłopoty z zasypianiem, koszmary nocne, kłopoty z koncentracją, zwiększenie spożycia środków psychoaktywnych, zaprzeczanie, obwinianie się, bezradność, adaptacja do przemocy.

Ofiary często zachowują się niezrozumiale niejednokrotnie zmieniają zdanie i wycofują zawiadomienie o przestępstwie, bronią sprawcy. Zachowania te są w psychologii tłumaczone najczęściej występowaniem wyuczonej bezradności, zjawiska „prania mózgu” czy stresu pourazowego. Bierność i rezygnacja są często wynikiem technik manipulacyjnych, jakim ofiara była poddawana ze strony sprawcy, technik mających utrwalić w niej niską samoocenę i wzbudzić poczucie winy.

Na szczególnie poważne konsekwencje zachowań mających charakter przemocy narażone są często dzieci. Są one bezpośrednimi ofiarami lub i świadkami przemocy w rodzinie. Obok obrażeń cielesnych przemoc domowa powoduje, że dziecko żyje w poczuciu ciągłego strachu i zagrożenia, pozbawione miłości, zaufania i bezpieczeństwa.

Niezaspokojenie tych podstawowych potrzeb wpływa na dalszy rozwój dziecka i jest przyczyną wielu schorzeń psychosomatycznych.

Zachowania zaliczane do kategorii przemocy domowej są dziedziczone i powielane. Młodzi chłopcy wychowujący się w rodzinach, gdzie mężczyzna znęca się nad kobietą uczą się agresji wobec kobiet, dziewczynki zaś postrzegają bicie, maltretowanie i wykorzystywanie jako elementy wpisujące w rolę

kobiety. Doświadczanie przemocy w dzieciństwie podwyższa ryzyko, że krzywdzone dzieci same staną się krzywdzącymi rodzicami.

2. PRZEMOC DOMOWA - PODSTAWY TEORETYCZNE

2.1. Definicja przemocy domowej

Przemoc domowa – zjawisko społeczne zachodzące, gdy członek rodziny, mąż, żona lub inna osoba wspólnie zamieszkująca lub gospodarująca próbuje zdominować fizycznie lub psychicznie drugiego partnera, dzieci, rodziców, dziadków, teściów itp., używając przewagi fizycznej, gróźb, szantażu, w celu zranienia moralnie lub fizycznie. Przemoc domowa to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. Przemoc domowa jest przestępstwem! Podstawowym przepisem prawa karnego materialnego, związanym z zagadnieniem przemocy w rodzinie, jest art. 207 Kodeksu Karnego – przestępstwo znęcania. „Kto znęca się fizycznie i psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5”.

Kwalifikowanymi postaciami tego przestępstwa - czyli zagrożonymi surowszą karą są:

- znęcanie fizyczne lub psychiczne nad osobą nieporadną ze względu na jej wiek stan psychiczny lub fizyczny;
- znęcanie połączone ze szczególnym okrucieństwem sprawcy;
- gdy skutkiem znęcania fizycznego lub psychicznego jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie.

Ze znęcaniem mamy do czynienia zarówno na skutek *działania* jak i *zaniechania* sprawcy. Jest to przestępstwo *umyślne* popełnione z *zamiarem bezpośrednim*, polegające na zadawaniu bólu fizycznego lub dotkliwych cierpień moralnych. Pojęcie znęcania się w swojej podstawowej postaci zakłada powtarzanie przez sprawcę w pewnym przedziale czasowym zachowań skierowanych wobec pokrzywdzonego. Zatem poza szczególnymi przypadkami dopiero pewna suma zachowań decyduje o wyczerpaniu znamion przestępstwa z art. 207 § 1 kk.

Znamionami przestępstwa z art. 207 kk jest wystąpienie stosunku zależności pokrzywdzonego od sprawcy tzn. pokrzywdzony nie jest zdolny z własnej woli przeciwstawić się znęcaniu i znosi je z obawy przed pogorszeniem swoich dotychczasowych warunków życiowych np. utrata środków utrzymania, mieszkania, zerwania współżycia.

Należy także zaznaczyć, że pokrzywdzonym przestępstwem z art. 207 kk jest nie tylko ten kto biernie poddaje się agresji sprawcy, pokrzywdzonym jest także ten kto będąc stroną słabszą fizycznie i psychicznie podejmuje próbę obrony swojej wolności, czci, nietykalności osobistej, prawa do godnego życia.

Znęcanie może występować w związku z innymi przestępstwami np. uszkodzenie ciała, czy groźby karalnej.

Według ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej art. 2 ust 1.

- 1) **przemoc domowa** to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:
 - a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
 - b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
 - c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
 - d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
 - e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej;
- 2) **osoba doznająca przemocy domowej** - należy przez to rozumieć:
 - a) małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,

- b) wstępnych i zstępnych oraz ich małżonków,
 - c) rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
 - d) osobę pozostającą w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
 - e) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
 - f) osobę wspólnie zamieszkującą i gospodarującą oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
 - g) osobę pozostającą obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
 - h) małoletniego - wobec których jest stosowana przemoc domowa;
- 3) **osoba stosująca przemoc domową** - należy przez to rozumieć pełnoletniego, który dopuszcza się przemocy domowej wobec osób, o których mowa w pkt 2;
- 4) **świadek przemocy domowej** - należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Zgodnie z art. 2 ust. 2. Przez osobę doznającą przemocy domowej należy także rozumieć małoletniego będącego świadkiem przemocy domowej wobec osób, o których mowa w ust. 1 pkt 2 cyt. Ustawy.

Przykłady przemocy domowej to:

- Destruktywna krytyka i słowne ubliżanie: np. krzyki, drwiny, oskarżanie, wyzwiska, werbalne groźby;
- Taktyka nacisków: dąsanie się, grożenie: niedawaniem pieniędzy, wyłączaniem telefonu, zabranieniem samochodu, popełnieniem samobójstwa, zabranieniem dzieci, złożeniem na ofiarę skargi do instytucji socjalnych;
- Brak szacunku: ustawiczne upokarzanie ofiary przy innych osobach, nieodpowiadanie na pytania ofiary, zabieranie pieniędzy bez pytania, odmowa pomocy przy dzieciach czy pracach domowych;
- Nadużycie zaufania: kłamstwa, okazywanie zazdrości, niedotrzymywanie obietnic i wspólnych uzgodnień;
- Izolowanie: podsłuchiwanie lub blokowanie rozmów telefonicznych, mówienie, dokąd wolno i dokąd nie wolno chodzić ofierze, uniemożliwianie jej kontaktów z przyjaciółmi czy rodziną;
- Nękanie: śledzenie i sprawdzanie ofiary, otwieranie listów, ustawiczne sprawdzanie, z kim ofiara się kontaktuje, zawstydzanie ofiary przed innymi;
- Groźby: wykorzystywanie przewagi fizycznej do zastraszania ofiary, niszczenie rzeczy ofiary, tłuczenie przedmiotów, walenie w ściany, grożenie zabiciem lub skrzywdzeniem ofiary albo dzieci;
- Przemoc seksualna: gwałcenie (zmuszanie siłą i groźbą czy zastraszaniem do współżycia płciowego, współżycie wtedy, gdy ofiara tego nie chce), upokarzające traktowanie z powodu orientacji seksualnej;
- Przemoc fizyczna; to wywieranie wpływu na proces myślowy, zachowanie lub stan fizyczny osoby pomimo braku jej przyzwolenia przy użyciu siły fizycznej.
- Wypieranie się: zaprzeczanie zarzutom złego traktowania, wmawianie ofierze, że sama ponosi winę za złe traktowanie, okazywanie przy innych dobroci i cierpliwości, płacz i błaganie ofiary o przebaczenie, przyrzekanie, że to się już więcej nie zdarzy.

Przemoc domowa może pojawić się w życiu każdego człowieka, bez względu na wiek, płeć, poziom wykształcenia czy status materialny. Żaden człowiek nie jest jednak skazany na przemoc. Z przemocy można również wyjść – trzeba tylko przerwać milczenie, zwrócić się po pomoc do specjalistów i konsekwentnie realizować opracowaną wspólnie z nimi strategię powrotu do normalnego życia.

2.2 Kryteria przemocy

Intencjonalność – działania sprawcy nie są przypadkowe. Intencjonalność nie musi oznaczać celowego krzywdzenia ofiary i zadawania jej bólu. Sprawca przemocy dąży do uzyskania pełnej kontroli, władzy nad osobą doznającą przemocy, do jej bezwzględnego posłuszeństwa. Jest przekonany, że tylko

on wie co jest dobre dla pozostałych członków rodziny, a w związku z tym wyłącznie on ma prawo podejmować decyzje, ustalać zasady życia w rodzinie – pozostali muszą się podporządkować.

Dysproporcja siły – nie chodzi tu jedynie o różnicę sił fizycznych, ale także o przewagę związaną z pozycją społeczną, odpornością psychiczną, statusem materialnym itp. W związku opartym na przemocy jeden z partnerów czuje się silniejszy, a drugi – słabszy. W wyniku kolejnych aktów przemocy różnica sił coraz bardziej się pogłębia, ofiara przemocy staje się coraz bardziej bezradna, sprawca – coraz bardziej silny i bezkarny.

Naruszanie godności i praw – sprawca przemocy narusza godność ofiary, poniża ją, ośmiesza, pozbawia wszelkich praw (np. do kontaktów z rodziną, godziwych warunków życia, itp.).

Powodowanie cierpienia i szkód – ofiary przemocy doznają zarówno szkód fizycznych jak i psychicznych. W wyniku wieloletniej przemocy mogą dojść do przekonania, że zasługują na takie traktowanie.

2.3. Cykle przemocy

• **Faza narastającego napięcia** - jest to początek cyklu, który charakteryzuje się wzrostem napięcia i natężeniem sytuacji konfliktowych. Na tym etapie dochodzi do rozmaitych incydentów takich jak np. przejawy zazdrości, gniewu, kontrolowanie członków rodziny, używanie obraźliwych słów, poniżanie bliskiej osoby. Sprawca jest stale poirytowany i prowokuje kłótnie. Osoba, wobec której kierowana jest złość partnera stara się za wszelką cenę uspokoić sytuację zaspakajając żądania partnera i robiąc wszystko by poprawić mu nastrój. Często sama obarcza się winą za jego zachowanie i dąży do zadośćuczynienia i uszczęśliwienia sprawcy. Przyczyny narastającego napięcia mogą tkwić poza rodziną, czasem są to błahostki, drobne nieporozumienia, które spiętrzają napięcie. Sytuacja staje się nie do zniesienia i pojawia się agresja.

• **Faza ostrej przemocy** - następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji. Czasami awanturę wywołuje sama ofiara, ponieważ nie może już wytrzymać narastającego napięcia i chce żeby „już było po wszystkim”. W innych wypadkach gwałtowny atak wywołuje sprawca stawiając swojej ofierze żądania, których nie jest ona w stanie spełnić, na co on odpowiada agresją. Ta faza trwa stosunkowo krótko, ale może się zakończyć dramatycznie: pobiciem, uszkodzeniem ciała, a nawet śmiercią zaatakowanej osoby. W trakcie ataku ofiara robi wszystko, żeby ochronić siebie i uspokoić partnera. Zabiegi te jednak rzadko przynoszą pożądany skutek. Wraz z ustaniem aktu przemocy ofiara znajduje się w stanie szoku, nie chce uwierzyć w to, co się stało. Pojawia się u niej przerażenie, bezradność, poczucie wstydu, ale także złość, która powoduje, że najczęściej w tej fazie trwania przemocy osoby, które jej doznały decydują się na wezwanie pomocy i złożenie skargi, a więc początkują interwencję w sytuacji przemocy w rodzinie. Jeśli osoba zagrożona przemocą nie zgłosi się do właściwych instytucji po pomoc, jest to ostatni moment by przerwać cykl przemocy, nim rozpocznie się ona na nowo.

• **Faza miodowego miesiąca** - jest to faza skruchy ze strony sprawcy i okazywania miłości. Agresor usprawiedliwia swoje zachowanie, okazuje żal z powodu tego, co się stało i zaklina się, że to już się więcej nie powtórzy. Na nowo zdobywa zaufanie osoby, którą skrzywdził, staje się miły, uczynny. Ofiara wierzy w zapewnienia partnera, w to, że się zmienił, bo z całych sił pragnie, żeby tak właśnie było i nawet, jeśli jeszcze niedawno gotowa była uciec czy złożyć skargę teraz zostaje i wycofuje się z podejmowania działań przeciwko sprawcy.

2.4. Rodzaje przemocy

Fizyczna - naruszenie nietykalności fizycznej. Przemoc fizyczna jest intencjonalnym zachowaniem powodującym uszkodzenie ciała lub niosącym takie ryzyko, np.: popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzenie w twarz tzw. "policzek", przypalanie papierosem, duszenie, krępowanie ruchów, itp.;

Psychiczna - naruszenie godności osobistej. Przemoc psychiczna zawiera przymus i groźby np.: obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, grożenie, nieliczenie się z uczuciami, krzyczenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, krzywdzenie zwierząt, czytanie osobistej korespondencji, ujawnianie tajemnic, sekretów, wyśmiewanie, lekceważenie, itp.;

Przemoc psychiczna jest najczęstszą formą przemocy i jest trudna do udowodnienia;

Seksualna - naruszenie intymności. Przemoc seksualna polega na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus może

polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu np.: wymuszanie współżycia, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, itp.;

Ekonomiczna - naruszenie własności. Przemoc ekonomiczna wiąże się celowym niszczeniem czyjejs własności, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby np.: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąś własnością, zaciąganie pożyczek "na wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp. ;

Zaniedbanie - naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich. Jest formą przemocy ekonomicznej i oznacza np.: nie dawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: jak np. mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itp.;

Cyberprzemoc (przemoc elektroniczna) – stosowanie przemocy poprzez: prześladowania, zastraszenia, nękanie, wyśmiewanie innych osób z wykorzystywaniem internetu i narzędzi typu elektronicznego takich jak: SMS, e-mail, witryny internetowe, fora dyskusyjne w internecie, portale społecznościowe i inne.

2.5. Czynniki ryzyka przemocy

Normy społeczne i kulturowe Przemoc domowa jest skutkiem wielowiekowego, społecznego przyzwolenia na krzywdzenie osób najbliższych, w szczególności kobiet i dzieci. W wielu środowiskach akceptuje się bicie, stosowanie kar cielesnych i panuje przekonanie o dominującej roli mężczyzny w rodzinie. Silne przekonanie, że wszystko, co się dzieje w rodzinie należy do sfery prywatności z jednej strony wywołuje poczucie bezkarności sprawcy i bezradności ofiary, a z drugiej – nasila niechęć innych osób do ingerowania w tzw. „cudze sprawy rodzinne”. W środowiskach charakteryzujących się dużą społeczną akceptacją przemocy, ofiary rzadko mogą liczyć na pomoc i wsparcie osób spoza rodziny, z kolei sprawcy nie muszą obawiać się zewnętrznych nacisków na zmianę zachowań wobec najbliższych. Badania pokazują, że przemoc wobec członków rodziny jest społecznie bardziej akceptowana i tolerowana niż stosowanie jej wobec obcych.

Dziedziczenie wzorca przemocy Przemoc bywa przekazywana z pokolenia na pokolenie. Dzieci wychowujące się w rodzinach, w których krzywdzi się bliskich, przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami. Uczą się, że przemoc to najlepszy i najbardziej skuteczny sposób rozwiązywania konfliktów. Jednak uczeniu się i naśladowaniu podlega jedynie pewien rodzaj agresywnej relacji, a nie konkretne zachowanie, np. bicie w określony sposób lub określonym narzędziem.

Uzależnienie i nadużywanie alkoholu lub narkotyków Badania dowodzą, że większość sprawców przestępstw popełnionych przy użyciu przemocy, jest pod wpływem środków odurzających (alkoholu i narkotyków). Osłabiają one kontrolę własnych zachowań, zwiększają prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności i niepowodzenia życiowe, zaburzają ocenę sytuacji i mogą powodować błędną interpretację zachowań innych osób. Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za popełnione czyny, mimo że sprawcy często wykorzystują fakt bycia nietrzeźwym jako usprawiedliwienie swojego zachowania. Około 60% pacjentów leczenia odwykowego przyznaje, że ma problemy związane z przemocą wobec najbliższych. Warto jednak podkreślić, że nadużywanie alkoholu nie jest ani koniecznym, ani wystarczającym warunkiem stosowania przemocy. Obecny stan badań wskazuje na to, że nie ma związku przyczynowo-skutkowego między przemocą, a alkoholem, ale można mówić o współwystępowaniu tych zjawisk.

Środowisko społeczne Istotnym czynnikiem sprzyjającym występowaniu przemocy jest stres związany z aktualną sytuacją socjalno-ekonomiczną rodziny. Bezrobocie, problemy finansowe, mieszkaniowe czy zdrowotne, a także nawarstwianie się różnych problemów może wywoływać frustrację. To z kolei może sprzyjać pojawieniu się przemocy domowej. Osamotnienie rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej, izolacja, brak wsparcia z zewnątrz – osobistego lub instytucjonalnego – w sposób znaczący może wpływać na nasilenie zachowań związanych z przemocą.

3. PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ W ŚWIETLE PRAWA POLSKIEGO - PODSTAWY PRAWNE.

Najważniejszym dokumentem w ustawodawstwie polskim, gwarantującym podstawowe prawa człowieka jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., (Dz. U. z 1997 Nr 78,

poz. 483 z późn. zm.), a w szczególności Rozdział drugi pt. „Wolność, Prawa i Obowiązki człowieka i Obywatela”, który zapewnia każdemu nietykalność osobistą i cielesną oraz stawia na ich straży władze publiczne. Konstytucja przyznaje każdemu prawo żądania od organów władzy publicznej szczególnej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Inne akty prawne regulujące przedmiotową problematykę to:

-Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (tekst jednolity (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm. oraz z 2023 r. poz. 289 i 535 z późniejszymi zmianami)

-Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 535)

-Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz. 2151 ze zm.);

-Uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 (M.P. z 2023 r., poz. 1323);

-Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870);

-Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359, z późn. zm.),

-Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1138, z późn. zm.),

-Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1375 z późn. zm.),

-Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 127, z późn. zm.),
– ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1550, z późn. zm.),

-Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249, z późn. zm.),

-Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, z późn. zm.),

-Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2023 r. poz. 171, z późn. zm.),

-Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151), – ustawę z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. poz. 1700, z późn. zm.),

-Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939),

-Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, z późn. zm.),

-Zarządzenie Nr 0050.74.2023 Burmistrza Kamieńska z dnia 19 września 2023 r. w sprawie powołania członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Kamieńsku.

4. CHARAKTERYSTYKA PROBLEMU PRZEMOCY W RODZINIE NA POZIOMIE OGÓLNOPOLSKIM.

”Przemoc domowa jest w Polsce, podobnie jak w innych krajach, jednym z problemów społecznych, który wymaga podejmowania szeroko zakrojonych działań przeciwdziałających temu zjawisku. Niebagatelny wpływ na stosowanie przemocy domowej ma dziedziczenie wzorca przemocy ze środowiska pochodzenia. Dzieci wychowujące się w środowisku domowym z problemem przemocy przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami. Uczą się, że sposobem rozwiązywania konfliktów jest przemoc. Wpływ na stosowanie przemocy domowej może mieć także uzależnienie od alkoholu lub jego nadużywanie. Statystyki pokazują, że wiele osób stosujących przemoc domową w chwili popełnienia czynu jest pod wpływem alkoholu. Należy pamiętać, że alkohol osłabia kontrolę nad zachowaniem i zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności. Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia z odpowiedzialności za swoje czyny, mimo że osoby stosujące przemoc często wykorzystują fakt bycia nietrzeźwym jako czynnik usprawiedliwiający ich zachowanie. Coraz częściej przyczyną przemocy domowej jest uzależnienie nie tylko od alkoholu, ale także uzależnienie od innych substancji psychoaktywnych. Zgodnie z danymi przedstawionymi w Raporcie o stanie narkomanii w Polsce

– w 2018 r. odsetek populacji w wieku 15–64 lata sięgających po narkotyki wynosił 5,4%. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w oparciu o postanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie realizowanego w różnych perspektywach czasowych zlecało przeprowadzenie badań mających na celu zdiagnozowanie zjawiska przemocy domowej. Badania realizowano co dwa lata wskazując w nich szczególnie obszary poddawane analizie. W 2019 r. na zlecenie Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej było realizowane badanie pn. „Ogólnopolska diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie”, które pokazało, że zwiększa się świadomość Polaków na temat zjawiska przemocy domowej, jak i na temat mechanizmów doznawania przemocy.

Na poziomie deklaratywnym zdecydowana większość Polaków nie myśli o przemocy domowej w sposób stereotypowy i potrafi zidentyfikować zachowania, które świadczą o występowaniu przemocy. Badanie pokazało, że ok. 85%–90% Polaków identyfikuje różne sytuacje, które świadczą o występowaniu przemocy jako nieakceptowane, co może świadczyć o coraz większej świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej. Nadal jednak około 10% dorosłych osób uznaje różnego rodzaju przemocowe zachowania za normalne. Kobiety i mężczyźni nieco różnią się w tym, jak postrzegają przemoc. W największym stopniu w odniesieniu do stwierdzenia „Rodzice mają prawo bić swoje dzieci”, z którym zgadza się 13% mężczyzn i 5% kobiet. Ogólną regułą jest to, że mężczyźni w większym zakresie akceptują dopuszczalność analizowanych w badaniu przejawów przemocy.

Najbardziej kontrowersyjna opinia na temat przemocy domowej to stwierdzenie „Ofiary przemocy domowej akceptują swoją sytuację”. W tym przypadku Polacy są podzieleni niemal po równo – około 40% zgadza się z tym poglądem i tyle samo nie zgadza, pozostałe osoby nie mają wyrobionego zdania. Osoby, które uważają, że z różnych powodów lepiej nie wtrącać się w życie rodzin doznających przemocy, stanowią około kilkunastu procent ogółu społeczeństwa. Zdaniem ekspertów w praktyce waga tego problemu jest większa, bo ludzie, którzy realnie obserwują przemoc w swoim otoczeniu, rzeczywiście boją się reagować lub też nie wiedzą, co powinni zrobić. Z tego względu działania edukacyjne i kampanie społeczne powinny koncentrować się również na świadkach przemocy i na tym, jak należy reagować w sytuacji bycia świadkiem przemocy. W 2019 r. ówczesny Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zlecił przeprowadzenie badania, z którego wynika wysoka skuteczność programów dla osób stosujących przemoc domową. Badanie pn. „Skuteczność oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie” pokazało, że programy korekcyjno-edukacyjne dla osób stosujących przemoc domową oceniane są jako skuteczne (82,9%) przez osoby prowadzące programy. Członkowie zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych również w większości oceniali programy jako skuteczne. W 2021 r. na zlecenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej zostało przeprowadzone badanie „Ogólnopolska diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie wobec dzieci”. Głównym celem badania było dokonanie diagnozy skali zjawiska przemocy domowej wobec dzieci w Polsce. Według Polaków najbardziej rozpowszechnioną formą przemocy domowej wobec dzieci była przemoc psychiczna. W drugiej kolejności najczęściej występujące to: zaniedbanie oraz przemoc fizyczna. Prawie co piąte dziecko w Polsce doznawało przemocy fizycznej (19%) i psychicznej (18%). 9% doznało przemocy ekonomicznej, a 8% seksualnej. Nieznacznie częściej osobą stosującą przemoc był mężczyzna. 54% mężczyzn przyznało, że zdarzyło im się dać dziecku klapsa, w porównaniu do 45% kobiet. Co piąty Polak przyznał, że były sytuacje, kiedy obrażał, zwymyślał dziecko oraz uderzył je dłonią po ciele a 15% przyznaje, że zdarzyło mu się zastraszać dziecko (odpowiednio 13%, 15% oraz 9% w przypadku kobiet). 38% dzieci poniżej 18 lat dostało od rodzica/opiekuna klapsa. 16% dzieci poniżej 18. roku życia było obrażane i wyzywane, 12% zostało kiedykolwiek uderzone dłonią po ciele, a 8% doznaje/doznawało zastraszania. Większość osób (61%), które zaobserwowały przemoc w swoim otoczeniu, podjęła w związku z tym działania. Była to przede wszystkim rozmowa, uświadomienie problemu (26%) oraz zgłoszenie na Policję (20%) czy do pomocy społecznej (18%). Osoby, które nie podjęły żadnych działań w związku z zauważeniem występowania przemocy, przyznały, że nie zrobiły tego głównie ze względu na poczucie, że nie chcą się wtrącać (19%) i z obawy, strachu (19%). Polacy ocenili swoją wiedzę dotyczącą przemocy domowej na dość wysoką. Prawie połowa (49%) uważa, że wie o przemocy domowej wobec dzieci dużo lub sporo (43%). Zdaniem prawie co trzeciego Polaka (34%) problem przemocy domowej wobec dzieci w trakcie pandemii nasilił się. Osoby, które miały kontakt z instytucjami lub korzystały z ich pomocy w czasie pandemii, generalnie oceniają, że spadła ich dostępność, natomiast nie wpłynęło to znacząco na pogorszenie się skuteczności otrzymanej pomocy. Doświadczenia przemocy w dzieciństwie w bardzo dużym stopniu rzutują na dorosłe życie. Wyniki badania pokazały, że prawie co trzeci Polak (32%) przyznaje, że w dzieciństwie doświadczał przemocy fizycznej, a 28% badanych przyznało, że doznawało przemocy dopuszczali się członkowie najbliższej rodziny: ojciec, matka, rodzeństwo. Zdecydowana większość Polaków (81%) była również świadoma, że dziecko doznaje przemocy również wtedy, gdy widzi przemoc

między swoimi rodzicami. Polacy byli prawie jednomyślni w przekonaniu, że każdy, kto dostrzega przemoc w rodzinie wobec dziecka, powinien zareagować. W 2022 r. Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej zleciło przeprowadzenie badań na temat skali zjawiska przemocy w rodzinie wśród kolejnej grupy osób, która może być szczególnie narażona na stosowanie przemocy domowej, tj. wśród osób starszych i niepełnosprawnych. Z przeprowadzonych badań wynika, że wśród osób niepełnosprawnych najczęściej była wskazywana przemoc psychiczna (jej doznawanie zadeklarowało 78,1% osób niepełnosprawnych biorących udział w badaniu) oraz fizyczna (57,8%). W przypadku osób starszych – przemoc psychiczna (87,3%), fizyczna (43,1%) i ekonomiczna (43,1%). Podobnie w przypadku osób starszych i osób niepełnosprawnych – przemoc psychiczna (70,2%) oraz fizyczna (45,2%) i ekonomiczna (41,1%). Najczęściej występującą formą przemocy wobec osób starszych była przemoc psychiczna, a następnie przemoc fizyczna, ekonomiczna i zaniedbanie, a najrzadziej natomiast przemoc seksualna. Przemocy fizycznej doznawały najczęściej osoby niepełnosprawne – 57,8% respondentów z tej grupy; w następnej kolejności osoby starsze niepełnosprawne – 45%; najrzadziej, ale również często osoby starsze. Przemocy psychicznej najczęściej doznawały osoby starsze 87%, osoby niepełnosprawne 78%. Natomiast osoby starsze niepełnosprawne wskazały, że doznają przemocy psychicznej w 7%. Inaczej wyglądała sytuacja w przypadku przemocy seksualnej, której wśród badanych najczęściej doznawały osoby niepełnosprawne – co piąty badany z tej grupy; a w dalszej kolejności także co 6. osoba starsza niepełnosprawna oraz co 8. badana osoba starsza. Przemoc ekonomiczna była najczęściej doznana przez osoby starsze – 43% i osoby starsze niepełnosprawne – 41%. Doznawała jej też co trzecia badana osoba niepełnosprawna. Zaniedbania doznała co trzecia badana osoba starsza, 3% osób starszych niepełnosprawnych i co piąta badana osoba niepełnosprawna. Jednym z ważniejszych wniosków płynących z pogłębionych wywiadów jakościowych, które dotyczyły rodzajów przemocy, jakiej doznają osoby starsze i osoby niepełnosprawne, jest to, że niemalże zawsze różne formy przemocy łączyły się ze sobą i były stosowane razem lub naprzemiennie w stosunku do tej samej osoby. Osobą stosującą przemoc domową wobec osób starszych i niepełnosprawnych byli najczęściej mężczyźni z najbliższego środowiska domowego: mężowie, partnerzy, ojcowie, a rzadziej dorośli synowie. Najczęściej wskazywane przejawy przemocy wobec osób starszych i niepełnosprawnych to znieważanie, wyzwiska, ośmieszanie, lekceważenie, zastraszanie, szantażowanie, zabieranie/używanie własności osoby starszej bez jej zgody, popychanie, szturchanie, zabieranie pieniędzy”. (Uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030 Monitor Polski z 2023 r. poz. 1232)

Analizując problematykę przemocy domowej na poziomie ogólnopolskim, na potrzeby niniejszego opracowania wykorzystano dane Komendy Głównej Policji za lata 2018-2020 dotyczące liczby wypełnionych we wskazanym okresie Niebieskich Kart – A przez funkcjonariuszy policji. Badanie przedstawiać będzie uśrednione dane liczbowe co do liczby ofiar przemocy domowej w poszczególnych grupach badawczych oraz średniej liczby głównej kategorii sprawców przemocy.

W latach 2018 -2020 Policja wypełniła odpowiednio 73.153, 74.313, 72.601 formularzy Niebieskiej Karty – A. Z dostępnych danych wynika, że w 2019 r. mieliśmy wzrost zarejestrowanych formularzy Niebieskiej Karty w porównaniu do lat 2018 i 2020. Choć danych z 2020 r. nie należy traktować w pełni wiarygodnie ze względu na panującą w 2020 r. pandemię koronawirusa .

Z danych statystycznych KGP wynika, że w zdecydowanej większości formularze Niebieskiej Karty – A policjanci wypełniali na terenach miejskich, rzadziej wiejskich. Spośród osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosowało przemoc w rodzinie będących pod wpływem alkoholu, 11 855 doprowadzonych zostało do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia. W grupie tej znajdowało się 11 451 mężczyzn, 401 kobiet.

Ofiary przemocy poszukują pomocy także w miejscach gwarantujących im pełną anonimowość. Taką możliwość dają na przykład telefony zaufania. W 2019 r. dyżurujący w Pogotowiu Ogólnopolskiego Telefonu dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” przeprowadzili 22 347 rozmów, z czego znaczna większość z nich (91,2%) za pośrednictwem infolinii dla osób poszukujących pomocy w związku z przemocą w rodzinie. Osoby zgłaszające przemoc rzadko mówią o tylko jednym jej rodzaju, choć najczęściej relacjonowaną jest przemoc psychiczna jako towarzysząca w zasadzie każdej z pozostałych form. Zgłaszało ją w 2019 r. 6 275 osób (w tym 180 dzieci). Przemoc fizyczną zgłaszało 3 696 dzwoniących (w tym 147 dzieci). Odnotowano również znaczne liczby w zakresie przemocy ekonomicznej oraz seksualnej. W niemal połowie przypadków osobą krzywdzącą był partner (47,5%).

5. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY DOMOWEJ I ZASOBY GMINY KAMIEŃSK WYKORZYSTYWANE DO ZWALCZANIA TEGO PROBLRMU

Diagnoza powstała w oparciu o materiały własne oraz dane statystyczne pozyskane od wymienionych poniżej instytucji:

- Urząd Miejski w Kamieńsku,
- Powiatowy Urząd Pracy w Radomsku
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Radomsku,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamieńsku,
- Komisariat Policji w Kamieńsku,
- Zespoły Szkolno-Przedszkolne w Kamieńsku i Gorzędowie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kamieńsku,
- Zespół Interdyscyplinarny.

5.1. Charakterystyka Gminy Kamieńsk pod względem ilości mieszkańców, bezrobocia oraz osób korzystających ze wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej

Liczba Mieszkańców

Gmina Kamieńsk ma 5 596 mieszkańców, z czego 50,3% stanowią kobiety, a 49,7% mężczyźni. W latach 2002-2022 liczba mieszkańców zmalała o 8,6%. Średni wiek mieszkańców wynosi 41,8 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa łódzkiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski. Mieszkańcy gminy Kamieńsk zawarli w 2022 roku 25 małżeństw, co odpowiada 4,4 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie więcej od wartości dla województwa łódzkiego oraz więcej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,9 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 26,3% mieszkańców gminy Kamieńsk jest stanu wolnego, 55,4% żyje w małżeństwie, 6,8% mieszkańców jest po rozwodzie, a 10,7% to wdowy/wdowcy.

Więcej: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Kamiensk

Bezrobocie rejestrowane w gminie Kamieńsk wynosiło w 2022 roku 5,0% (5,0% wśród kobiet i 5,0% wśród mężczyzn). Pomimo otwartego rynku pracy Unii Europejskiej, a także migracji zarobkowej do innych części kraju oraz spadającej liczby osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy bezrobocie stanowi nadal jeden z problemów społecznych w Gminie Kamieńsk, który wpływa również na zjawisko występowania przemocy domowej. Mowa tu o czynniku ekonomicznym bezrobocia.

Wsparcie ze strony pomocy społecznej w latach 2020-2022

Najczęściej udzielanymi formami pomocy społecznej przez tutejszy Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w latach 2020-2022 były zasiłki okresowe, zasiłki celowe na zakup posiłku lub żywności i zasiłki celowe, których udzielono 539 osobom

W 2020 r. przyznano:

- zasiłek celowy na zakup posiłku lub żywności dla 123 osób,
- zasiłek celowy na zakup (np. obuwia, odzieży, opału, leków)- 44 osobom
- zasiłek okresowy został przyznany 24 osobom w tym:
- z powodu bezrobocia - 23 osoby
- z powodu długotrwałej choroby- 1 osoba

W 2021 r. przyznano:

- zasiłek celowy na zakup posiłku lub żywności dla 100 osób,
- zasiłek celowy na zakup (np. obuwia, odzieży, opału, leków)- 52 osobom
- zasiłek okresowy został przyznany 34 osobom w tym:
- z powodu bezrobocia 32 osoby
- z powodu długotrwałej choroby 1 osoba
- z powodu niepełnosprawności 1 osoba

W 2022 r. przyznano:

- zasiłek celowy na zakup posiłku lub żywności dla 94 osób,
- zasiłek celowy na zakup (np. obuwia, odzieży, opału, leków)- 43 osobom
- zasiłek okresowy został przyznany 25 osób w tym:
- z powodu bezrobocia – 23 osoby
- z powodu długotrwałej choroby- 2 osoby

Nie udzielono pomocy z powodu występowania przemocy w rodzinie.

5.2. Skala zjawiska przemocy domowej w Gminie Kamieńsk

5.2.1. Analiza zjawiska przemocy domowej na podstawie danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Z informacji uzyskanej od GKRPA wynika, że we wskazanym okresie statystycznym lata 2020/2022 tylko niewielki odsetek wniosków związanych z nadużywaniem alkoholu dotyczył jednocześnie nadużywania alkoholu i stosowania w związku z tym przez osobę objętą wnioskiem przemocy domowej. Wnioski o wystąpienie do sądu w celu skierowania osoby uzależnionej na przymusowe leczenie odwykowe pochodziły przede wszystkim od członków rodzin osób, których wniosek dotyczył.

5.2.2 Analiza zjawiska przemocy w rodzinie na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przemocy w Rodzinie w Gminie Kamieńsk.

ROK	OGÓLELM W DANYM ROKU STATYSTYCZNYM	LICZBA NOWYCH NK Z PODZIAŁEM NA INSTYTUCJE OD KTÓRYCH WPLYNEŁY	LICZBA OSÓB DOROSŁYCH DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ	LICZBA DZIECI DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ
2020	11	Policja 9 Pracownik socjalny 2	Kobieta 10 Mężczyzna 1	Nieletni 0
2021	14	Policja 10 Pracownik socjalny 1	Kobieta 12 Mężczyzna 2	Nieletni 0
2022	19	Policja 8 Pracownik socjalny 0	Kobieta 16 Mężczyzna 3	Nieletni 0

Na podstawie powyższych danych liczbowych można stwierdzić, że w przeważającej części Niebieskie Karty zakładane są przez funkcjonariuszy Policji, oczywiście ma to związek bezpośrednio z podejmowanymi interwencjami w miejscu zamieszkania, kilka kart założyli pracownicy socjalni. Najczęściej osobami, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową to są kobiety, natomiast osobami, które najczęściej dopuszczają się przemocy wobec najbliższych to mężczyźni.

5.3. Ocena sytuacji związanej ze zjawiskiem przemocy domowej w Gminie Kamieńsk Zjawisko przemocy domowej obok problematyki uzależnień wymaga podjęcia szczególnych działań profilaktycznych. Działania te muszą być skierowane do ogółu populacji, ale przede wszystkim do osób bezpośrednio dotkniętych problemem przemocy domowej. Podobnie jak w latach ubiegłych działalność profilaktyczna, a także diagnostyczna i interwencyjna realizowana była między innymi: w ramach zadań Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Zespołu Interdyscyplinarnego, Komisariatu Policji oraz przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Z analizy indywidualnych przypadków występowania przemocy domowej na terenie gminy wynika, że wiele ofiar działa nieświadomie, na podstawie stereotypów, schematów myślowych, powielanych z pokolenia na pokolenie, należą do nich: chęć zachowania pozorów dobrej rodziny, wstyd przed rodziną i sąsiadami, przekonanie, że tak ma być, wyniesione z domu rodzinnego przekonanie, że można sobie z tym poradzić we własnym zakresie, brak wiary w pomoc ludzi i instytucji, obawa przed wzrostem przemocy, jako kary za jej ujawnienie, obawa przed pozostaniem bez środków do życia, po ujawnieniu faktu przemocy. Zachowania ofiar bywają często niezrozumiałe, zniechęcają do pomagania im. Pociuszającym jest jednak fakt, iż o przemocy domowej mówi się coraz częściej. Powstaje wiele kampanii społecznych przeciw przemocy domowej nagłaśniających to zjawisko poprzez organizowanie konferencji na temat zjawiska przemocy domowej, plakaty, ulotki, spotkania z osobami doznającymi przemocy, prelekcje w szkołach, prelekcje dla osób starszych, prelekcje na kursach przedmażeńskich, organizowanie grup wsparcia dla osób doznających przemocy, wsparcie psychologiczne, prawne. Podejmowane są również działania wobec sprawców przemocy. Celem zabiegów terapeutycznych jest w tym przypadku uświadomienie negatywnych konsekwencji dotychczasowego postępowania i dla dobra funkcjonowania rodziny nakłonienie sprawcy przemocy do zmiany zachowania.

Pomimo podejmowanych interwencji niewielu jednak sprawców przemocy zgłasza się do programu korekcyjno - edukacyjnego dla osób stosujących przemoc. Z analizy dysponowanych danych należy przypuszczać, że rzeczywista liczba osób i rodzin dotkniętych przemocą jest znacznie wyższa niż wskazują na to statystyki. Ofiary przemocy często przez wiele lat ukrywają swój problem, dlatego trudno jest określić dokładną skalę zjawiska przemocy. Obecnie podejmowane na terenie Gminy Kamieńsk działania nie w pełni przeciwdziałają przemocy domowej, zarówno w zakresie rozpoznawania, zapobiegania, jak i efektywnego radzenia sobie z nią i jej skutkami. Dlatego należy jeszcze bardziej skutecznie zapobiegać problemowi przemocy.

Przemoc domowa dotyka nie tylko tych, którzy bezpośrednio jej doznają, dotyka ona także dzieci wychowywane w rodzinie, w której jeden z rodziców stosuje przemoc wobec drugiego rodzica. Dzieci te nie mają zaspokojonej podstawowej potrzeby psychologicznej, jaką jest potrzeba bezpieczeństwa. Przeżywają też wiele negatywnych uczuć: lęk, wstyd, poczucie winy. To sprawia, że często występują u nich zaburzenia emocjonalne i zaburzenia zachowania. Część dzieci, zwłaszcza chłopców, identyfikuje się ze sprawcą i zaczyna się zachowywać agresywnie wobec innych ludzi - zarówno rówieśników jak i dorosłych. W taki sposób krąg osób, pośrednio dotkniętych skutkami przemocy domowej, rozszerza się na osoby obce. Dorośli, którzy jako dzieci doświadczali przemocy domowej, często mają trudności z funkcjonowaniem w roli rodzica, a to sprawia, że ich dzieci mogą mieć problemy. Tak, więc krąg osób pośrednio dotkniętych przemocą rozszerza się też na następne pokolenia. Nawet, jeśli dziecko nie dozna żadnego obrażenia fizycznego, a jest świadkiem przemocy, ma to ogromny wpływ na jego słabą psychikę. W zależności od tego, w jakim wieku i przez jak długi okres dziecko było świadkiem przemocy, wywiera to znaczny wpływ na sferę emocjonalną, behawioralną, i poznawczą.

5.4. Zasoby instytucjonalne wykorzystywane do zwalczania przemocy domowej w Gminie Kamieńsk.

Mocne strony

1. Nowe regulacje prawne umożliwiające odseparowanie sprawcy przemocy od ofiary.
2. Zwiększenie świadomości społecznej w obszarze reagowania na stosowanie przemocy.
3. Działanie punktu konsultacyjnego na terenie gminy.
4. Możliwość korzystania z bezpłatnego poradnictwa prawnego. łatwy dostęp do informacji nt. dostępności do poradnictwa i interwencji.
5. Możliwość podnoszenia kwalifikacji przez kadrę zajmującą się problematyką przemocy.
6. Sprawnie działający Zespół Interdyscyplinarny.
7. Bardzo dobra współpraca z Policją, Kuratorami, placówkami oświatowymi, służbą zdrowia.

Słabe strony

1. Niewystarczająca liczba ośrodków wsparcia (problem szczególnie istotny w przypadku specjalistycznych ośrodków).
2. Brak zapewnienia osobom dotkniętym przemocą domową miejsca w ośrodkach wsparcia.
3. Brak jednolitej opracowanej i na bieżąco aktualizowanej bazy danych instytucji pomocowych na terenie województwa.
4. Niewielka liczba organizacji/instytucji prowadzących programy oddziaływań korekcyjno- edukacyjnych dla sprawców przemocy.
5. Powiązanie zjawiska przemocy z innymi szkodliwymi zjawiskami np. ubóstwem, uzależnieniami.
6. Niewystarczająca edukacja społeczeństwa na temat zjawiska przemocy.
7. Słaby dostęp do usług profilaktycznych.
8. Koncentracja na przemocy pomiędzy dorosłymi, a niedostateczne zauważanie przemocy wobec dziecka i jego sytuacji w rodzinie.
9. Brak wnikliwej analizy zjawiska przemocy przed przystąpieniem do opracowywania programów pomocowych.
10. Mała liczba organizacji pozarządowych zajmujących się wspieraniem ofiar przemocy domowej.

ZASOBY INSTYTUCJONALNE	OBSZAR DZIAŁANIA
MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ	<ul style="list-style-type: none"> - wczesna diagnoza. - wszczęcie procedury „Niebieska Karta”. - współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym. - udział w pracach grupy diagnostyczno-pomocowej. - udzielania wsparcia finansowego, prawnego i psychologicznego. - monitoring rodzin objętych procedurą NK.
ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY	<ul style="list-style-type: none"> - opracowanie diagnozy rodziny i indywidualnego planu pomocy osobie doświadczającej przemocy uwzględniając: bezpieczeństwo, potrzeby, cele, metody oraz czas pomocy. - opracowywanie planu działania. - powoływanie grup diagnostyczno-pomocowej w związku z procedurą NK. - współpraca z MOPS.
KOMISARIAT POLICJI	<ul style="list-style-type: none"> - interwencje domowe. - wszczęcie procedury „Niebieska Karta”. - współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym. - udział w pracach grupy diagnostyczno-pomocowej. - udzielanie informacji o możliwości uzyskania wsparcia. - zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy. - monitoring rodzin objętych procedurą NK
PROKURATURA	<ul style="list-style-type: none"> - współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym - udział w pracach grupy diagnostyczno-pomocowej - kierowanie spraw do Sądu - stosowanie przez prokuratora oraz występowanie do sądu o zastosowanie wobec osoby stosującej przemoc w rodzinie środków zapobiegawczych, w szczególności w przedmiocie dozoru policji z zakazem kontaktowania z osobą dotkniętą przemocą w rodzinie, a także nakazania opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z osobą najbliższą, ewentualnie tymczasowego aresztowania, - występowanie do Sądu o zastosowanie wobec osób stosujących przemoc w rodzinie środków karnych lub probacyjnych polegających na - obowiązku powstrzymywania się od przebywania w określonych miejscach, - kontaktowania się lub zbliżania do pokrzywdzonego, - opuszczenia przez sprawcę lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym
SĄD REJONOWY	<ul style="list-style-type: none"> - współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym - udział kuratorów sądowych w pracach grupy diagnostyczno-pomocowej - kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w zajęciach korekcyjno – edukacyjnych - wydanie wyroków skazujących dla sprawców przemocy
SYSTEM OŚWIATY przedszkola, szkoły podstawowe, szkoła średnia	<ul style="list-style-type: none"> - wczesna diagnoza. - wszczęcie procedury „Niebieska Karta”. - realizowanie programów w zakresie profilaktyki i prewencji przemocy domowej. - podejmowanie działań o charakterze edukacyjno - informacyjnym z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej
SŁUŻBA ZDROWIA lekarze rodzinni SPZOZ, pielęgniarki szkolne i środowiskowe, szpital	<ul style="list-style-type: none"> - wczesna diagnoza. - wszczęcie procedury „Niebieska Karta”. - przeprowadzenie badania lekarskiego w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie
GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	<ul style="list-style-type: none"> - wszczęcie procedury „Niebieska Karta”. - współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym. - udział w pracach grupy diagnostyczno-pomocowej. - kierowanie na badania przez biegłych.

	- motywowanie oraz zobowiązywanie osób z problemem alkoholowym do podjęcia leczenia odwykowego.- kierowanie wniosków do Sądu o przymusowe leczenie odwykowe.

5.5 Zasoby ludzkie wykorzystywane do zwalczania przemocy domowej w Gminie Kamieńsk

W zakresie realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej Gmina Kamieńsk posiada dostęp do zasobów ludzkich zawodowo zajmujących się problemem przemocy domowej. Są to między innymi: specjalista terapii uzależnień, psycholog i pedagog prowadzący zajęcia o charakterze profilaktycznym, socjoterapeutycznym oraz opiekuńczo - wychowawczym, funkcjonariusze policji, dzielnicowi, kuratorzy zawodowi, pracownicy socjalni, lekarze pierwszego kontaktu, pielęgniarki środowiskowe i szkolne, członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, członkowie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.

6. PREZENTACJA GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

Na podstawie przedstawionej diagnozy zasobów i problemów, w tym analizy zjawiska przemocy domowej, tworzy się Gminny Program przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej dla Gminy Kamieńsk, którego celem jest efektywne przeciwdziałanie przemocy domowej oraz zmniejszanie jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym. Program zawiera zasady działania, cel strategiczny i cele szczegółowe, wymienia realizatorów i adresatów Programu, instytucje i organizacje współpracujące. Cele, działania i zadania Programu będą podlegać ewaluacji i odpowiadać na potrzeby mieszkańców Gminy w zakresie przeciwdziałania występowania zjawiska przemocy domowej. Program ma istotne znaczenie dla realizacji celów polityki społecznej w skali lokalnej.

6.1. Zasady działania programu

W zakresie udzielania pomocy osobom doznającym przemocy, stosującym przemoc oraz w celu podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej Program oparty został na zasadach:

- wzajemnej współpracy i współdziałania organów władzy publicznej, organizacji pozarządowych, a także innych organizacji, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnych następstw,
- jawności działań organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby,
- szczególnej ochrony dzieci, z zachowaniem ich prawa do wychowywania się w rodzinie, poprzez udzielenie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

6.2. Adresaci programu

Gminny Program przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej dla Gminy Kamieńsk skierowany jest przede wszystkim do ofiar przemocy domowej (w tym: małoletniego, małżonka, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, wstępnych i zstępnych, rodzeństwa, osób pozostających w stosunku przysposobienia, osób pozostających obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu, osób wspólnie zamieszkujących i gospodarujących oraz ich wstępnych i zstępnych) – wobec których stosowana jest przemoc - sprawców przemocy domowej, świadków przemocy, przedstawicieli władz lokalnych, przedstawicieli instytucji służb pracujących z dziećmi, policji, wymiaru sprawiedliwości, służby zdrowia, mieszkańców Gminy Kamieńsk, którzy w życiu prywatnym lub zawodowym stykają się z problemem przemocy.

6.3. Cel podstawowy programu

Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska poprzez:

- działania profilaktyczne oraz edukacyjne w obszarze rozwiązywania problemów związanych ze zjawiskiem przemocy domowej,
- podniesienie skuteczności pomocy osobom doznającym przemocy,
- podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społeczności Gminy Kamieńsk,

- zapewnienie ochrony i bezpieczeństwa, a także podejmowanie działań interwencyjnych i edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc.

Skuteczne zapobieganie przemocy domowej wyznaczają cztery podstawowe kierunki działań kierowane do poszczególnych grup odbiorców:

Działania profilaktyczne: diagnoza, informacja, edukacja kierowana do ogółu mieszkańców gminy, w tym także do osób zajmujących się zawodowo pomaganiem osobom potrzebującym.

Działania interwencyjne: opiekuńcze i terapeutyczne kierowane do osób doznających przemocy domowej oraz pouczające i izolujące kierowane do osób stosujących przemoc domową.

Działania wspierające: pedagogiczne, psychologiczne, terapeutyczne i prawne dla osób doświadczających przemocy.

Działania informacyjno - edukacyjne: kierowane do osób doznających przemocy, ich rodzin, sprawców przemocy domowej oraz mieszkańców Gminy.

Podejmowane przez Zespół Interdyscyplinarny i grupy diagnostyczno-pomocowe działania mają na celu: zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy domowej, zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy (psychologicznej, prawnej, terapeutycznej, socjalnej) dla osób doświadczających przemocy domowej, zwiększenie skuteczności i powstrzymanie sprawców przemocy od zachowań agresywnych i społecznie nieakceptowanych.

Pomaganie rodzinom, w których dochodzi do przemocy jest procesem, który składa się z następujących etapów:

- **Rozpoznanie przemocy domowej** - wszelkie zaobserwowane jej przejawy bądź podejrzenie przejawów wymagają indywidualnego rozpatrzenia po to, aby podejmowane działania przyniosły pozytywne rezultaty, a nie pogorszyły sytuacji.
- **Diagnoza wstępna** - zorientowanie się czy i jakie bezpośrednie niebezpieczeństwo zagraża ofiarom, czy potrzebna jest natychmiastowa izolacja, kto może i powinien zareagować.
- **Interwencja** - działanie w celu zatrzymania przemocy podejmowane nie tylko przez policję, ale także inne instytucje.
- **Diagnoza szczegółowa** - dokładne rozpoznanie sytuacji rodziny, jej potrzeb, rozmiarów i przyczyn przemocy, a także deficytów i zasobów.
- **Opracowanie planu pomocy** - plan powinien uwzględniać wszelkie działania, które mogą wpłynąć na zmianę funkcjonowania rodziny, a więc oprócz pomocy i wspierania ofiar, na trwałą zmianę zachowania sprawcy przemocy i jego postawę wobec ofiar - jest on planowany z zainteresowanymi osobami i akceptowany przez nie.
- **Realizacja planu pomocy** - przy wychodzeniu z sytuacji przemocy, trwającej nieraz wiele lat, niezbędne jest zaplanowanie kolejnych kroków na miarę coraz większych możliwości ofiary, przechodząc do coraz trudniejszych zadań, aby wzrastała wiara w możliwość uporania się z problemem.
- **Monitorowanie** na bieżąco realizacji planu i wprowadzenie w razie potrzeby zmian prowadzących do bardziej skutecznego działania.

Procedura uruchomienia „Niebieskiej Karty”:

Zgodnie z art. 9d ust. 1 podejmowanie interwencji w środowisku odbywa się na podstawie procedury „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby doznającej przemocy domowej ani osoby stosującej przemoc domową. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez osoby, o których mowa w art. 9a ust. 11-11d, w związku z uzasadnionym podejrzeniem stosowania przemocy domowej. Osoby, o których mowa w art. 9e ust. 11-11d, realizują procedurę „Niebieskie Karty” zgodnie z zasadą współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec osób doznających przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej. Stosowanie tej procedury wymaga ścisłej współpracy wszystkich służb, stanowi zatem kompleksową pomoc osobom poszkodowanym i rodzinom, gdzie ma miejsce przemoc.

Jeżeli osoba stosująca przemoc domową posiada broń palną, o wszczęciu wobec niej procedury „Niebieskie Karty” niezwłocznie powiadamia się komórkę organizacyjną Komendy Wojewódzkiej Policji albo Komendy Stołecznej Policji, właściwą w sprawach wydawania pozwolenia na broń. Odebranie broni palnej, amunicji oraz dokumentów potwierdzających legalność posiadania broni osobom stosującym przemoc domową w związku z zagrożeniem życia lub zdrowia osoby doznającej przemocy domowej odbywa się na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 21 maja 1999 r. o broni i amunicji (Dz. U. z 2022 r. poz. 2516, ze zm.).

Zakończenie procedury „Niebieskie Karty” następuje w przypadku:

- ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia, że zaprzestano dalszego stosowania przemocy domowej;
- rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

Wobec osób uczestniczących w procedurze „Niebieskie Karty” są prowadzone działania monitorujące przez okres 9 miesięcy po zakończeniu procedury „Niebieskie Karty”.

Jeżeli osoba stosująca przemoc domową wspólnie zajmująca mieszkanie, swoim zachowaniem polegającym na stosowaniu przemocy domowej czyni szczególnie uciążliwym wspólne zamieszkiwanie, osoba doznająca tej przemocy może żądać, aby Sąd, właściwy według przepisów – Kodeks postępowania cywilnego, o postępowaniu nieprocesowym, zobowiązał ją do opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazał zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia. Przepis ten stosuje się również w przypadku, gdy:

- osoba doznająca przemocy domowej opuściła wspólnie zajmowane mieszkanie z powodu stosowania wobec niej przemocy w tym mieszkaniu;
- osoba stosująca przemoc domową opuściła wspólnie zajmowane mieszkanie;
- osoba stosująca przemoc domową okresowo lub nieregularnie przebywa w mieszkaniu wspólnie z osobą doznającą przemocy domowej.

W razie zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą domową pracownik socjalny zapewnia dziecku ochronę przez umieszczenie go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 – Kodeks karny, dającej gwarancję zapewnienia dziecku bezpieczeństwa i należytej opieki, w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Ww. decyzję pracownik socjalny podejmuje wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem, ratownikiem medycznym lub pielęgniarką, w miarę możliwości w obecności i przy wsparciu psychologa.

Każda osoba poszkodowana ma prawo do pomocy w tym spisanie "Niebieskiej Karty" w sytuacji gdy jest dotknięta przemocą. Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą nie wymaga jej zgody. "Niebieska Karta" jest formularzem opisującym sytuację, w których dochodzi do przemocy domowej, a także działania podejmowane na rzecz osoby poszkodowanej. Wszczęcie procedury "Niebieskiej Karty" następuje w przypadku powzięcia, w toku prowadzenia czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy domowej. Niebieska Karta może być wypełniona przez: funkcjonariusza policji, pracownika socjalnego, lekarza, pielęgniarkę, położną, ratownika medycznego, pedagoga, wychowawcę. Po wypełnieniu "Niebieska Karta" jest przekazywana do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego z siedzibą w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej. Przewodniczący powołuje grupę diagnostyczno-pomocową w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy domowej. Wszczynając procedurę "Niebieskiej Karty" podejmuje się działania interwencyjne mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa każdej osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową.

Zadania poszczególnych służb w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej

W ramach procedury grupa diagnostyczno-pomocowa:

- dokonuje oceny sytuacji domowej, potrzeb i zasobów osoby doznającej przemocy domowej oraz osoby stosującej przemoc domową;
- udziela pomocy osobie doznającej przemocy domowej;
- opracowuje indywidualny plan pomocy dla osoby doznającej przemocy domowej i jej środowiska domowego, który zawiera propozycje działań pomocowych;

- podejmuje działania w stosunku do osoby stosującej przemoc domową w celu zaprzestania stosowania tego rodzaju zachowań;
- przekazuje osobie stosującej przemoc domową informacje w szczególności o prawno-karnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej;
- przekazuje osobie stosującej przemoc domową informacje o koniecznych do zrealizowania działaniach w celu zaprzestania stosowania przemocy domowej;
- wnioskuje do zespołu interdyscyplinarnego o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- motywuje osobę stosującą przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową oraz programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- przeprowadza z osobą stosującą przemoc domową rozmowę ukierunkowaną na wskazanie zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków;
- rozstrzyga o braku zasadności podejmowania działań.

W ramach procedury pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej lub centrum usług społecznych:

- diagnozuje sytuację, potrzeby i zasoby osoby doznającej przemocy domowej;
- udziela kompleksowych informacji o:
 - możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób doznających przemocy domowej,
 - formach pomocy małoletnim doznającym przemocy domowej oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc,
 - możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby doznającej przemocy domowej;
- organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby doznającej przemocy domowej;
- zapewnia osobie doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej lub innej placówce, w tym prowadzonej przez organizacje pozarządowe i stowarzyszenia, działające na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie;
- bierze udział w opracowaniu przez grupę diagnostyczno-pomocową indywidualnego planu pomocy;
- podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w środowisku domowym, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb określonych przez grupę diagnostyczno-pomocową;
- może prowadzić rozmowy w szczególności o prawno-karnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej oraz informować osobę stosującą przemoc domową o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii, udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

W ramach procedury funkcjonariusz Policji:

- udziela osobie doznającej przemocy domowej niezbędnej pomocy, w tym udziela pierwszej pomocy przedmedycznej;
- organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby doznającej przemocy domowej;

- podejmuje, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób doznających przemocy domowej, włącznie z zastosowaniem na podstawie odrębnych przepisów w stosunku do osoby stosującej przemoc domową środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania;
- przeprowadza, o ile jest to możliwe, z osobą stosującą przemoc domową rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby stosującej przemoc domową albo nad małoletnim lub pełnoletnią osobą nieporadną ze względu na jej wiek lub stan zdrowia, oraz wzywa osobę stosującą przemoc domową do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego;
- przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa;
- podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w środowisku domowym, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb określonych przez grupę diagnostyczno-pomocową;
- dokonuje niezbędnych ustaleń w zakresie udziału osoby stosującej przemoc domową w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową;
- informuje, w formie notatki urzędowej, zespół interdyscyplinarny o działaniach podejmowanych wobec osoby doznającej przemocy domowej oraz osoby stosującej przemoc domową, w tym w szczególności o udziale w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

7. CELE GŁÓWNE I SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU.

7.1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej

efekt: Mieszkańcy gminy są uwrażliwieni na potrzeby ofiar przemocy oraz wykazują brak tolerancji dla zachowań przemocowych i agresywnych.

Cele szczegółowe:

1. Wzrost wiedzy i świadomości społecznej wśród mieszkańców gminy na temat szkodliwości zachowań agresywnych i przemocowych oraz ich skutków: zdrowotnych, psychologicznych i społecznych.

Rodzaje działań:

- a) podejmowanie przez gminę współpracy partnerskiej w ramach kampanii o zasięgu wojewódzkim i krajowym;
- b) opracowywanie oraz rozpowszechnianie materiałów informacyjnych;
- c) organizowanie spotkań i akcji informacyjnych;
- d) organizacja wydarzeń profilaktyczno-edukacyjnych o zasięgu lokalnym kierowanych do mieszkańców gminy w szczególności do młodzieży i rodziców;
- e) podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społeczności Gminy Kamieńsk na temat przemocy domowej.

2. Profilaktyka zachowań agresywnych wśród młodzieży szkolnej

Rodzaje działań:

- a) wprowadzenie zagadnień z zakresu przeciwdziałania przemocy i agresji do harmonogramu lekcji wychowawczych;
- b) prowadzenie przez placówki oświatowe i kultury zajęć rozwojowo – edukacyjnych podnoszących umiejętności radzenia sobie ze stresem oraz w sytuacjach trudnych;
- c) rozwój oferty szkół, placówek kultury i sportu, organizacji pozarządowych w zakresie sposobów spędzania czasu wolnego i rozwoju zainteresowań.

7.2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej

efekt: Ofiary przemocy podejmują terapię i mają szansę powrócić do pożądaných i akceptowanych społecznie wzorców zachowania i funkcjonowania.

Cele szczegółowe:

1. Dostępność fachowej pomocy terapeutycznej dla osób i rodzin uwikłanych w przemoc domową

Rodzaje działań:

- a) wdrożenie programów psychoedukacyjnych w pracy wychowawczej z młodzieżą;
- b) objęcie rodzin specjalistyczną terapią rodzinną;
- c) objęcie rodzin uwikłanych w przemoc systemowym wsparciem;
- d) nawiązanie współpracy ze specjalistycznymi ośrodkami i specjalistami;
- e) dostosowanie miejsca (bazy lokalowej) do prowadzenia indywidualnych rozmów, terapii, spotkań, pracy zespołu i grup diagnostyczno-pomocowych, punktu konsultacyjnego itp.

2. Poprawa funkcjonowania społecznego rodzin uwikłanych w przemoc

Rodzaje działań:

- a) organizowanie spotkań edukacyjnych dla rodziców – warsztaty umiejętności opiekuńczo – wychowawczych;
- b) organizowanie grup wsparcia dla rodzin uwikłanych w przemoc;
- c) udzielanie wsparcia rodzinom uwikłanych w przemoc w formie usług asystenta rodziny;
- d) organizowanie pomocy interwencyjnej w przypadku przemocy domowej;
- e) organizowanie krótkoterminowego miejsca schronienia w przypadku bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa członków rodziny we współpracy z partnerami lokalnymi.

7.3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową

efekt: Sprawcy przemocy mają możliwość skorzystania z oferty wsparcia w rozwiązywaniu problemów i niwelowaniu skutków przemocy domowej, mają szansę powrócić do pożądaných i akceptowanych społecznie wzorców zachowania i funkcjonowania.

Cele szczegółowe:

1. Dostępność fachowej pomocy korekcyjno-edukacyjnej dla sprawców przemocy

Rodzaje działań:

- a) nawiązanie i utrzymywanie współpracy ze specjalistami i instytucjami prowadzącymi działania korekcyjno-edukacyjne dla sprawców;
- b) organizowanie dostępu i kierowanie do pomocy korekcyjno-edukacyjnej sprawców przemocy.

7.4. Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

efekt: Podejmowane interwencje i działania przez członków Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych przyczyniają się do rozwiązywania problemów rodzin uwikłanych w przemoc domową.

Cele szczegółowe:

1. Skuteczna współpraca specjalistów z instytucji uczestniczących w procesie pomagania rodzinom uwikłanym w przemoc

Rodzaje działań:

- a) usprawnienie sposobów komunikacji pomiędzy współpracującymi instytucjami;
- b) zapewnienie wsparcia organizacyjnego i merytorycznego dla działania Zespołu Interdyscyplinarnego;
- c) wyposażenie członków ZI w niezbędne narzędzia i uprawnienia decyzyjne w obrębie swoich zadań;
- d) utrzymywanie kontaktów zawodowych z innymi ZI – wymiana dobrych praktyk.

2. Wzrost kompetencji zawodowych osób realizujących zadania pomocowe i wspierające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej

Rodzaje działań:

- a) zapewnienie dostępu do fachowej wiedzy z zakresu pomocy osobom uwikłanym w przemoc;
- b) doskonalenie umiejętności współpracy zespołowej;
- c) doskonalenie metod pracy i diagnozy w obszarze problemów przemocy;
- d) wypracowanie i wdrożenie systemu szkoleń wewnętrznych dla członków Zespołu;
- e) udział w szkoleniach zewnętrznych i konferencjach.

7.5. Struktura celów i zadań programu przeciwdziałania przemocy domowej

Cel strategiczny programu: Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w rodzinach mieszkających na terenie Gminy Kamięńsk					
Cele główne programu					
7.1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	7.2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej.	7.3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową	7.4 Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.		
Cel główny 7.1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej					
Cele Szczegółowe	Działania	Realizatorzy/ partnerzy	Wskaźniki realizacji	Termin realizacji	Źródło finansowania
1. Wzrost wiedzy i świadomości społecznej wśród mieszkańców gminy na temat szkodliwości zachowań agresywnych i przemocowych oraz ich skutków, zdrowotnych, psychologicznych i społecznych	a) podejmowanie przez gminę współpracy partnerskiej w ramach kampanii o zasięgu wojewódzkim i krajowym	MOPS, Zespół Interdyscyplinarny MRPiPS, PCPR, ŁUW	Ilość zrealizowanych przedsięwzięć informacyjnych i edukacyjnych	działania ciągłe	budżet jednostek organizacyjnych gminy (zadania własne), dotacje rządowe
	b) opracowywanie oraz rozpowszechnianie materiałów informacyjnych	UM w Kamięńsku, placówki oświatowe w Gminie Kamięńsk, Biblioteki Publiczne	rodzaj i nakład materiałów informacyjnych i edukacyjnych		
	c) organizowanie spotkań i akcji informacyjnych	MOPS, Zespół Interdyscyplinarny, Policja	Ilość uczestników biorących udział w realizowanych przedsięwzięciach		

	d)organizacja wydarzeń profilaktyczno- edukacyjnych o zasięgu lokalnym kierowanych do mieszkańców gminy w szczególności do młodzieży i rodziców. e) podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społeczności Gminy Kamieńsk na temat przemocy domowej	UM w Kamieńsku, placówki oświatowe w Gminie Kamieńsk, Biblioteki Publiczne MOPS, placówki oświatowe	Ilość wydarzeń Ilość spotkań		
2.Profilaktyka zachowań agresywnych wśród młodzieży szkolnej	a)wprowadzenie zagadnień z zakresu przeciwdziałania przemocy i agresji do harmonogramu lekcji wychowawczych b)prowadzenie przez placówki oświatowe i kultury zajęć rozwojowo – edukacyjnych podnoszących umiejętności radzenia sobie ze stresem oraz w sytuacjach trudnych c)rozwój oferty szkół, placówek kultury i sportu, ngo w zakresie sposobów spędzania czasu wolnego i rozwoju zainteresowań	placówki oświatowe w Gminie Kamieńsk policja placówki oświatowe w Gminie Kamieńsk, Biblioteki Publiczne placówki oświatowe w Gminie Kamieńsk, Biblioteki Publiczne, Stowarzyszenia	Ilość godzin lekcyjnych poświęconych edukacji p./ przemocy Ilość zajęć rozwojowo- edukacyjnych i sportowych Ilość uczestników w realizowanych zajęciach rozwojowo- edukacyjnych i sportowych	działanie ciągłe	budżet jednostek organizacyjnych gminy (zadania własne), dotacje rządowe
Cel główny 7.2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej					
Cele Szczegółowe	Działania	Realizatorzy/partnerzy	Wskaźniki realizacji	Termin realizacji	Źródło finansowania
1.Dostępność fachowej pomocy terapeutycznej dla osób i rodzin uwikłanych w przemoc domową	a)wdrożenie programów psychoedukacyjnych w pracy wychowawczej z młodzieżą b)objęcie rodzin specjalistyczną terapią rodzinną c)objęcie rodzin uwikłanych w przemoc systemowym wsparciem	placówki oświatowe w Gminie Kamieńsk PCPR, MOPS członkowie ZI i grup diagnostyczno- pomocowych, kuratorzy, policja	Ilość programów Ilość osób które skorzystały ze wsparcia i pomocy specjalistycznej Ilość rodzin objętych pomocą specjalistyczną	działanie ciągłe	budżet jednostek organizacyjnych gminy (zadania własne), dotacje rządowe

	d) nawiązanie współpracy ze specjalistycznymi ośrodkami i specjalistami e) dostosowanie miejsca (bazy lokalowej) do prowadzenia indywidualnych rozmów, terapii, spotkań, pracy zespołu i grup diagnostyczno-pomocowych, punktu konsultacyjnego itp.	członkowie ZI i grup diagnostyczno-pomocowych, PCPR UM w Kamieńsku	Ilość ośrodków remont pomieszczeń		dotacja rządowa, wkład własny
2. Poprawa funkcjonowania społecznego rodzin uwikłanych w przemoc	a) organizowanie spotkań edukacyjnych dla rodziców – warsztaty umiejętności opiekuńczo – wychowawczych b) organizowanie grup wsparcia dla rodzin uwikłanych w przemoc c) udzielanie wsparcia rodzinom uwikłanych w przemoc w formie usług asystenta rodziny d) organizowanie pomocy interwencyjnej w przypadku przemocy domowej e) organizowanie krótkoterminowego miejsca schronienia w przypadku bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa członków rodziny we współpracy z partnerami lokalnymi	MOPS, członkowie ZI i grup roboczych MOPS, członkowie ZI i grup diagnostyczno-pomocowych, kuratorzy MOPS MOPS UM w Kamieńsku, MOPS	Ilość spotkań i warsztatów dla rodziców Ilość spotkań grup wsparcia Ilość rodzin w których występowała przemoc, objętych wsparciem asystenta liczba interwencji Ilość dni krótkoterminowego schronienia	działania ciągłe	budżet jednostek organizacyjnych gminy (zadania własne), dotacje rządowe
Cel główny 7.3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową					
Cele Szczegółowe	działania	Realizatorzy/partnerzy	Wskaźniki realizacji	Termin realizacji	Źródło finansowania
1. Dostępność	a) nawiązanie i	MOPS, PCPR	Ilość osób	działania	budżet

fachowej pomocy korekcyjno-edukacyjnej dla sprawców przemocy	utrzymywanie współpracy ze specjalistami i instytucjami prowadzącymi działania korekcyjno-edukacyjne dla sprawców b)organizowanie dostępu i kierowanie do pomocy korekcyjno-edukacyjnej sprawców przemocy	członkowie ZI i grup diagnostyczno-pomocowych, MOPS, kuratorzy, policja	skierowanych Ilość podjętych działań w ramach współpracy interdyscyplinarnej	nie ciągłe	jednostek organizacyjnych gminy (zadania własne), dotacje rządowe
Cel główny 7.4. Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.					
Cele Szczegółowe	działania	Realizatorzy/ partnerzy	Wskaźniki realizacji	Termin realizacji	Źródło finansowania
1. Skuteczna współpraca specjalistów z instytucji uczestniczących w procesie pomagania rodzinom uwikłanym w przemoc	a)usprawnienie sposobów komunikacji pomiędzy współpracującymi instytucjami	MOPS, kuratorzy, policja, stowarzyszenia, placówki oświatowe	Ilość spotkań	działa nie ciągłe	budżet jednostek organizacyjnych gminy (zadania własne), dotacje rządowe
	b)zapewnienie wsparcia organizacyjnego i merytorycznego dla działania Zespołu Interdyscyplinarnego	UM w Kamieńsku, MOPS	Ilość posiedzeń ZI i grup diagnostyczno-pomocowych		
	c)wyposażenie członków ZI w niezbędne narzędzia i uprawnienia decyzyjne w obrębie swoich zadań d)utrzymywanie kontaktów zawodowych z innymi ZI – wymiana dobrych praktyk	UM w Kamieńsku, MOPS, ŁUW MOPS, ZI	Ilość szkoleń liczba spotkań		
2. Wzrost kompetencji zawodowych osób realizujących zadania pomocowe i wspierające w obszarze przeciwdziałania	a)zapewnienie dostępu do fachowej wiedzy z zakresu pomocy osobom uwikłanym w przemoc	UM w Kamieńsku, MOPS, ŁUW	Ilość szkoleń	działa nie ciągłe	budżet jednostek organizacyjnych gminy (zadania własne),

przemocy domowej	b)doskonalenie umiejętności współpracy zespołowej c)doskonalenie metod pracy i diagnozy w obszarze problemów przemocy d)wypracowanie i wdrożenie systemu szkoleń wewnętrznych dla członków Zespołu e)udział w szkoleniach zewnętrznych i konferencjach	członkowie ZI i grup diagnostyczno-pomocowych członkowie ZI i grup diagnostyczno-pomocowych ZI ŁUW, PCPR	Ilość szkoleń i konferencji Ilość szkoleń Ilość szkoleń	dotacje rządowe
------------------	---	---	---	-----------------

8. ŹRÓDŁO FINANSOWANIA PROGRAMU

Program będzie finansowany zgodnie z założeniami Budżetu Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej (Uchwała nr 205 Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023 r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024–2030 Monitor Polski z 2023 r. poz. 1232), budżetu Gminy Kamieńsk i innych jednostek organizacyjnych gminy.

9. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Zakłada się, że zadania realizowane w ramach Programu doprowadzą do zwiększenia skuteczności pomocy i wsparcia osobom zagrożonym i doznającym przemocy domowej przez:

- podniesienie świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz zwiększenie wiedzy na temat mechanizmów i skutków przemocy,
- rozwój, wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- podniesienie jakości usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych bądź doznających przemocy domowej,
- zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej osobom doznającym przemocy domowej, w tym zapewnienie miejsc w całodobowych placówkach udzielających pomocy,
- zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową
- podniesienie kwalifikacji i wzrost kompetencji osób zajmujących się świadczeniem usług dla osób i dotkniętych przemocą domową oraz dla osób tę przemoc stosujących.

10. MONITORING REALIZACJI PROGRAMU

W związku z tym, że głównym celem programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska wskaźniki monitoringu powinny opierać się o dane liczbowe dotyczące zarówno zwiększenia dostępności usług, jak i monitoring skali zjawiska przemocy.

Wskaźnik ogólny, mierzący stopień realizacji celu głównego Programu wyrażony będzie zatem poprzez odsetek procentowy osób, które doznały przemocy fizycznej, psychicznej i seksualnej w rodzinie na obszarze Gminy Kamieńsk oszacowany na podstawie przeprowadzonej diagnozy zjawiska przemocy domowej. Dane statystyczne dotyczące osób doznających przemocy powinny uwzględniać płeć (również dzieci), wiek, niepełnosprawność tych osób. Poza tym istotne jest także monitorowanie realizacji

założonych celów głównych wynikających z programu przeciwdziałania przemocy domowej. Główne cele w zakresie monitoringu:

- Monitoring realizacji działań profilaktycznych.
- Monitoring skuteczności działań pomocowych.
- Monitoring skuteczności oddziaływań terapeutycznych.
- Monitoring wsparcia organizacji szkoleniowych.

Monitoring będzie prowadzony raz w roku w zakresie części działań, całościowy zostanie przeprowadzony po zakończeniu okresu wskazanego w opracowaniu, wyniki sprawozdań cząstkowych posłużą jako rekomendacje do korekty przyjętych kierunków działań oraz ich aktualizacji, wyniki monitoringu całościowego posłużą opracowaniu kolejnych programów na następne lata.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Kamieńsku

Jarosław Kozik